ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 13ης Σεπτεμβρίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Ευρωπαϊκό σύστημα Κεντρικών Τραπεζών – Εθνική κεντρική τράπεζα – Οδηγία 2001/24/ΕΚ – Εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων – Αποκατάσταση ζημιών που προκύπτουν από τη θέσπιση μέτρων εξυγιάνσεως – Άρθρο 123 ΣΛΕΕ και άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου (αριθ. 4) για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας – Απαγόρευση νομισματικής χρηματοδοτήσεως των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ – Άρθρο 130 ΣΛΕΕ και άρθρο 7 του ως άνω πρωτοκόλλου – Ανεξαρτησία – Γνωστοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών»

Στην υπόθεση C-45/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Ustavno sodišče (Συνταγματικό Δικαστήριο, Σλοβενία) με απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Ιανουαρίου 2021, στο πλαίσιο της διαδικασίας

Banka Slovenije,

παρισταμένου του:

Državni zbor Republike Slovenije,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, L. Bay Larsen (εισηγητή), Αντιπρόεδρο, A. Arabadjiev, K. Λυκούργο, E. Regan και S. Rodin, προέδρους τμήματος, M. Ilešič, J.-C. Bonichot, M. Safjan, A. Kumin, Δ. Γρατσία, M. L. Arastey Sahún, M. Gavalec, Z. Csehi και O. Spineanu-Matei, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: M. Longar, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Ιανουαρίου 2022,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Banka Slovenije, εκπροσωπούμενη από τον J. Žitko,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σλοβενική.

– η Σλοβενική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις J. Morela και N. Pintar Gosenca,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις S. Delaude, B. Rous Demiri και A. Steiblytė,

– η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, εκπροσωπούμενη από τις A. Grosu, K. Kaiser και τον C. Kroppenstedt, επικουρούμενους από τον G. Pajek, odvetnik,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 31ης Μαρτίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 123 και 130 ΣΛΕΕ, των άρθρων 7 και 21 του πρωτοκόλλου (αριθ. 4) για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (στο εξής: πρωτόκολλο για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ), των άρθρων 44 έως 52 της οδηγίας 2006/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2006, L 177, σ. 1), καθώς και των άρθρων 53 έως 62 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ 2013, L 176, σ. 338).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας ελέγχου της συνταγματικότητας εθνικών νομοθετικών διατάξεων που καθορίζουν τις προϋποθέσεις θεμελιώσεως της ευθύνης της Banka Slovenije (Κεντρικής Τράπεζας της Σλοβενίας) για ζημίες προκληθείσες από τη διαγραφή ορισμένων χρηματοπιστωτικών μέσων και την πρόσβαση σε ορισμένες πληροφορίες σχετικές με τη διαγραφή αυτή τις οποίες κατέχει η ως άνω κεντρική τράπεζα.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 3603/93

3 Η δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΚ) 3603/93 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1993, για τον προσδιορισμό των εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο [123 ΣΛΕΕ] και στο άρθρο [125, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1993, L 332, σ. 1), έχει ως εξής:

«[…] ότι πρέπει, ιδίως, να διευκρινισθούν οι όροι: “υπεραναλήψεις” και “άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις” του άρθρου [123 ΣΛΕΕ], ιδίως ως προς την αντιμετώπιση απαιτήσεων υφισταμένων προ της 1ης Ιανουαρίου 1994».

4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του άρθρου [123 ΣΛΕΕ], νοούνται ως:

α) “υπεραναλήψεις”: κάθε διάθεση χρηματικών πόρων υπέρ του δημόσιου τομέα, η οποία λαμβάνει τη μορφή ή ενδέχεται να λάβει τη μορφή χρεωστικού υπολοίπου στο σχετικό λογαριασμό [·]

β) “άλλο είδος πίστωσης”:
   i) κάθε απαίτηση έναντι του δημοσίου που θα υφίσταται την 1η Ιανουαρίου 1994, εξαιρουμένων των απαιτήσεων με προθεσμία λήξης που αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή,
   ii) κάθε χρηματοδότηση υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων,
   iii) με την επιφύλαξη του άρθρου [123, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ], κάθε πράξη με το δημόσιο τομέα που λαμβάνει ή ενδέχεται να λάβει τη μορφή απαίτησης έναντι αυτού.»

Η οδηγία 2000/12/ΕΚ

5 Το άρθρο 1, σημείο 4, της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2000, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2000, L 126, σ. 1), προέβλεπε τα εξής:

«Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[…]

4) “Αρμόδιες αρχές”: οι εθνικές αρχές που είναι εξουσιοδοτημένες, βάσει νόμου ή κανονιστικών διατάξεων, να ελέγχουν τα πιστωτικά ιδρύματα».

Η οδηγία 2001/24/ΕΚ

6 Κατά την αιτιολογική σκέψη 6 της οδηγίας 2001/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 2001, για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2001, L 125, σ. 15):

«Επιβάλλεται να ανατεθεί στις διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής, η αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφασίζουν και να εφαρμόζουν τα μέτρα εξυγίανσης που προβλέπονται στη νομοθεσία και τα συναλλακτικά ήθη του εν λόγω κράτους μέλους. Λόγω της δυσχέρειας που παρουσιάζει η εναρμόνιση των νομοθεσιών και των συναλλακτικών ηθών των κρατών μελών, θα πρέπει να καθιερωθεί η αμοιβαία αναγνώριση, εκ μέρους των κρατών μελών, των μέτρων που λαμβάνει έκαστο εξ αυτών για να αποκαταστήσει τη βιωσιμότητα των ιδρυμάτων στα οποία έχει χορηγήσει άδεια.»

7 Το άρθρο 2 της ανωτέρω οδηγίας, ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, προέβλεπε τα εξής:

«Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[…]

– “αρμόδιες αρχές”: οι αρμόδιες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 1 σημείο 4 της οδηγίας [2000/12],

[…]».

8 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/24 προβλέπει τα εξής:

«Οι διοικητικές ή δικαστικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής είναι οι μόνες αρμόδιες να αποφασίζουν για την εφαρμογή ενός ή περισσότερων μέτρων εξυγίανσης σε πιστωτικό ίδρυμα, συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων των εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη.»

9 Το άρθρο 33 της ανωτέρω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Όλα τα πρόσωπα, τα οποία καλούνται να λάβουν ή να δώσουν πληροφορίες στο πλαίσιο των διαδικασιών ενημέρωσης ή διαβουλεύσεων που προβλέπονται στα άρθρα 4, 5, 8, 9, 11 και 19, δεσμεύονται από το επαγγελματικό απόρρητο, σύμφωνα με τους κανόνες και τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 30 της οδηγίας [2000/12], εξαιρέσει των δικαστικών αρχών, για τις οποίες εφαρμόζονται οι ισχύουσες εθνικές διατάξεις.»

Η οδηγία 2006/48

10 Το άρθρο 4, σημείο 4, της οδηγίας 2006/48 προέβλεπε τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι κάτωθι ορισμοί:

[…]

4) “Αρμόδιες αρχές”: οι εθνικές αρχές που είναι εξουσιοδοτημένες, βάσει νόμου ή κανονιστικών διατάξεων, να ελέγχουν τα πιστωτικά ιδρύματα».

11 Το άρθρο 44, παράγραφος 1, της ανωτέρω οδηγίας προέβλεπε τα εξής:

«Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι όλα τα πρόσωπα που ασκούν ή έχουν ασκήσει δραστηριότητα για λογαριασμό των αρμοδίων αρχών καθώς και οι εντεταλμένοι από τις αρμόδιες αρχές ελεγκτές ή εμπειρογνώμονες, υποχρεούνται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου.

Καμία από τις εμπιστευτικές πληροφορίες οι οποίες περιέρχονται εις γνώση τους κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων δεν επιτρέπεται να γνωστοποιείται σε κανένα απολύτως πρόσωπο ή αρχή, παρά μόνο με συνοπτική ή συγκεντρωτική μορφή, ώστε να μην προκύπτει η ταυτότητα του συγκεκριμένου πιστωτικού ιδρύματος, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων που εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο.

Εντούτοις, οσάκις πρόκειται για πιστωτικό ίδρυμα που έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή του οποίου διατάχθηκε αναγκαστική εκκαθάριση με δικαστική απόφαση, όσες εμπιστευτικές πληροφορίες δεν αφορούν τους τρίτους που αναμείχθηκαν στις προσπάθειες διάσωσής του, επιτρέπεται να ανακοινωθούν στα πλαίσια διαδικασιών του αστικού ή του εμπορικού δικαίου.»

12 Τα άρθρα 45 έως 52 της εν λόγω οδηγίας προέβλεπαν σειρά κανόνων που διέπουν τη χρήση, την ανταλλαγή, τη διαβίβαση και τη γνωστοποίηση πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 4, της ίδιας οδηγίας.

13 Το άρθρο 158 της οδηγίας 2006/48 προέβλεπε τα εξής:

«1. Η οδηγία [2000/12] όπως τροποποιήθηκε από τις οδηγίες που παρατίθενται στο Παράρτημα XIII, Μέρος Α, καταργείται, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά στις προθεσμίες ενσωμάτωσης και εφαρμογής που εμφαίνονται στο Παράρτημα XIII, Μέρος Β.

2. Οι αναφορές στις οδηγίες που καταργούνται θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που εμφαίνεται στο Παράρτημα XIV.»

Η οδηγία 2013/36

14 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, σημείο 36, της οδηγίας 2013/36 προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι κάτωθι ορισμοί:

[…]

36) “αρμόδια αρχή”: αρμόδια αρχή όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 40) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ 2013, L 176, σ. 1)]».

15 Το άρθρο 53, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι όλα τα πρόσωπα που ασκούν ή έχουν ασκήσει δραστηριότητα για λογαριασμό των αρμόδιων αρχών και οι εντεταλμένοι από τις αρμόδιες αρχές ελεγκτές ή εμπειρογνώμονες υποχρεούνται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου.

Οι εμπιστευτικές πληροφορίες οι οποίες περιέρχονται εις γνώσιν αυτών των προσώπων, ελεγκτών ή εμπειρογνωμόνων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους μπορούν να δημοσιοποιούνται μόνο σε συνοπτική ή συγκεντρωτική μορφή, ώστε να μην προκύπτει η ταυτότητα του συγκεκριμένου πιστωτικού ιδρύματος, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων που εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο.

Εντούτοις, οσάκις πρόκειται για πιστωτικό ίδρυμα που έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή του οποίου διατάχθηκε αναγκαστική εκκαθάριση με δικαστική απόφαση, όσες εμπιστευτικές πληροφορίες δεν αφορούν τους τρίτους που αναμείχθηκαν στις προσπάθειες διάσωσής του επιτρέπεται να δημοσιοποιηθούν στο πλαίσιο διαδικασιών του αστικού ή του εμπορικού δικαίου.»

16 Τα άρθρα 54 έως 62 της εν λόγω οδηγίας θέτουν μια σειρά κανόνων που διέπουν τη χρήση, την ανταλλαγή, τη διαβίβαση και τη γνωστοποίηση πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, σημείο 36, της ίδιας οδηγίας.

17 Το άρθρο 163 της οδηγίας 2013/36 προβλέπει τα εξής:

«Οι οδηγίες [2006/48] και 2006/49/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2006, L 177, σ. 201)] καταργούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014.

Οι παραπομπές στις καταργούμενες οδηγίες νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία και τον κανονισμό [575/2013] και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που εμφαίνεται στο παράρτημα ΙΙ της παρούσας οδηγίας και το παράρτημα IV του κανονισμού [575/2013].»

Ο κανονισμός 575/2013

18 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 40, του κανονισμού 575/2013 προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[…]

40) ως "αρμόδια αρχή" νοείται η δημόσια αρχή ή το όργανο που έχουν επίσημα αναγνωριστεί από το εθνικό δίκαιο και έχουν εξουσιοδοτηθεί βάσει του εθνικού δικαίου να εποπτεύουν ιδρύματα ως υπαγόμενα στο σύστημα εποπτείας που εφαρμόζεται στο οικείο κράτος μέλος».

Η υπόθεση της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

19 Με απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 2016, το Ustavno sodišče (Συνταγματικό Δικαστήριο, Σλοβενία) έκρινε συμβατές με το Σύνταγμα της Σλοβενίας νομοθετικές διατάξεις που επιτρέπουν στην Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας να διαγράψει ορισμένα χρηματοπιστωτικά μέσα όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα ενδέχεται να πτωχεύσει και συνιστά απειλή για το χρηματοπιστωτικό σύστημα στο σύνολό του. Αντιθέτως, το Συνταγματικό Δικαστήριο διαπίστωσε την ύπαρξη κενού αντίθετου προς το Σύνταγμα της Σλοβενίας, λόγω της ελλείψεως ειδικών δικονομικών κανόνων στην επίμαχη νομοθεσία όσον αφορά τις αγωγές αποζημιώσεως που μπορούν να ασκήσουν πρώην κάτοχοι διαγραφέντων χρηματοπιστωτικών μέσων.

20 Προκειμένου να θεραπεύσει το κενό αυτό, το Državni zbor Republike Slovenije (Κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Σλοβενίας) εξέδωσε τον zakon o postopku sodnega in izvensodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank (νόμο περί της διαδικασίας δικαστικής και εξωδικαστικής προστασίας των πρώην κατόχων απαιτήσεων που απορρέουν από επιλέξιμες τραπεζικές υποχρεώσεις, στο εξής: ZPSVIKOB), ο οποίος θεσπίζει κανόνες που αποσκοπούν στην αποτελεσματική δικαστική προστασία των πρώην κατόχων χρηματοπιστωτικών μέσων που διέγραψε η Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας.

21 Η Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας υπέβαλε αίτηση ελέγχου της συνταγματικότητας διαφόρων διατάξεων του ZPSVIKOB και μίας διατάξεως του zakon o bančništvu (τραπεζικού νόμου), προβάλλοντας, μεταξύ άλλων, ότι οι κανόνες των διατάξεων αυτών όσον αφορά την ευθύνη της και την πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχει προσέκρουαν στο δίκαιο της Ένωσης.

22 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι, κατ' εφαρμογήν του ZPSVIKOB, η ευθύνη της Κεντρικής Τράπεζας της Σλοβενίας για ζημίες προκληθείσες από τη διαγραφή ορισμένων χρηματοπιστωτικών μέσων δύναται να θεμελιωθεί διαζευκτικά στο πλαίσιο δύο διαφορετικών καθεστώτων.

23 Αφενός, η ευθύνη αυτή δύναται, καταρχήν, να θεμελιωθεί όταν αποδεικνύεται ότι η διαγραφή ενός χρηματοπιστωτικού μέσου δεν συνιστούσε αναγκαίο μέτρο για την αποτροπή της πτωχεύσεως της οικείας τράπεζας και τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος ή ότι παραβιάστηκε η αρχή κατά την οποία ο πιστωτής δεν μπορεί να περιέλθει σε

δυσμενέστερη θέση απ' ό,τι σε περίπτωση πτωχεύσεως. Τούτου δοθέντος, η εν λόγω ευθύνη δύναται να θεμελιωθεί μόνον αν η Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας δεν αποδείξει ότι η ίδια ή τα εξουσιοδοτημένα από αυτήν πρόσωπα ενήργησαν με τη δέουσα επιμέλεια, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η διαγραφή αυτή λαμβάνει χώρα υπό τις ειδικές περιστάσεις μιας κρίσιμης καταστάσεως που απαιτεί ταχεία εκτίμηση περίπλοκων ζητημάτων.

24 Αφετέρου, τα φυσικά πρόσωπα που ήταν προηγουμένως κάτοχοι διαγραφέντος χρηματοπιστωτικού μέσου και των οποίων το ετήσιο εισόδημα είναι χαμηλότερο ενός συγκεκριμένου ορίου μπορούν να λάβουν από την Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας αποζημίωση ίση με το 80 % του τιμήματος που είχε καταβληθεί κατά την απόκτηση του εν λόγω χρηματοπιστωτικού μέσου, με ανώτατο ποσό τα 20 000 ευρώ.

25 Επιπροσθέτως, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η κάλυψη του κόστους που προκύπτει από την εφαρμογή των καθεστώτων ευθύνης που θεσπίζει ο ZPSVIKOB, ο εν λόγω νόμος προβλέπει ότι τα κέρδη που πραγματοποιεί η Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας από 1ης Ιανουαρίου 2019 πρέπει να καταβάλλονται σε ειδικά αποθεματικά που προορίζονται για την κάλυψη του ως άνω κόστους. Αν τα ειδικά αποθεματικά αποδειχθούν ανεπαρκή για τον σκοπό αυτόν, η Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας θα πρέπει να χρησιμοποιήσει μέχρι το 50 % των γενικών της αποθεματικών και, στη συνέχεια, αν τα γενικά αποθεματικά αποδειχθούν επίσης ανεπαρκή για την εξασφάλιση της ως άνω καλύψεως, θα πρέπει να δανειστεί τα αναγκαία ποσά από τις σλοβενικές αρχές.

26 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη συμβατότητα των επίμαχων καθεστώτων ευθύνης με το άρθρο 123 ΣΛΕΕ και το άρθρο 21 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, καθόσον η ευθύνη που αναλαμβάνει η Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας αντί των σλοβενικών αρχών δύναται να εξομοιωθεί με μια μορφή χρηματοδοτήσεως των εν λόγω αρχών, καθώς και με την αρχή της ανεξαρτησίας των κεντρικών τραπεζών που απορρέει από το άρθρο 130 ΣΛΕΕ και από το άρθρο 7 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ.

27 Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι ο ZPSVIKOB προβλέπει κανόνες σχετικά με την αυτοδίκαιη γνωστοποίηση, σε όλους τους δυνητικούς ενάγοντες και τους εκπροσώπους τους, ορισμένων εμπιστευτικών εγγράφων που χρησιμοποιήθηκαν για να αποφασιστεί η διαγραφή των χρηματοπιστωτικών μέσων, καθώς και τη δημοσίευση ενός πιο περιορισμένου αριθμού τέτοιων εγγράφων. Πλην όμως, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα των κανόνων αυτών με τις διατάξεις περί εμπιστευτικότητας ορισμένων πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις οδηγίες 2006/48 και 2013/36.

28 Υπό αυτές τις συνθήκες, το Ustavno sodišče (Συνταγματικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την εκδίκαση της υποθέσεως και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχουν το άρθρο 123 ΣΛΕΕ και το άρθρο 21 του καταστατικού [του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ] την έννοια ότι αντιτίθενται στο ενδεχόμενο μια εθνική κεντρική τράπεζα, μέλος του [Ε]θνικού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών [ΕΣΚΤ], να ευθύνεται σε αποζημίωση από ίδιους πόρους έναντι των πρώην κατόχων διαγραφέντων χρηματοοικονομικών μέσων, των οποίων τη διαγραφή αποφάσισε η εν λόγω τράπεζα στο πλαίσιο άσκησης της απονεμόμενης από τον νόμο αρμοδιότητάς της να λαμβάνει έκτακτα μέτρα προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος με σκοπό την αποτροπή απειλών για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, όταν, στο πλαίσιο μεταγενέστερων ένδικων διαδικασιών, προκύπτει ότι κατά

την εν λόγω διαγραφή των χρηματοοικονομικών μέσων δεν τηρήθηκε η αρχή ότι κανένας κάτοχος χρηματοοικονομικού μέσου δεν πρέπει να περιέλθει, λόγω ενός έκτακτου μέτρου, σε χειρότερη θέση από αυτήν στην οποία θα βρισκόταν εάν δεν είχε ληφθεί το εν λόγω μέτρο, ενώ, στο πλαίσιο αυτό, η εθνική κεντρική τράπεζα ευθύνεται: 1) για τη ζημία που θα μπορούσε να έχει προβλεφθεί βάσει των πραγματικών περιστατικών και των περιστάσεων, ως είχαν κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης της κεντρικής τράπεζας, τις οποίες η τράπεζα γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει, και 2) για τη ζημία που προέκυψε από τη συμπεριφορά προσώπων τα οποία, καίτοι ενήργησαν στο πλαίσιο άσκησης των εν λόγω αρμοδιοτήτων της κεντρικής τράπεζας κατ' εντολή της, εντούτοις, στο πλαίσιο αυτό, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών και των περιστάσεων που γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν σύμφωνα με τις εξουσίες που τους ανατέθηκαν, δεν ενήργησαν με την επιμέλεια του έμπειρου και συνετού προσώπου;

2) Έχουν το άρθρο 123 ΣΛΕΕ και το άρθρο 21 του καταστατικού [του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ] την έννοια ότι αντιτίθενται στο ενδεχόμενο μια εθνική κεντρική τράπεζα, μέλος του [ΕΣΚΤ], να καταβάλλει, από ίδιους πόρους, ειδικές χρηματικές αποζημιώσεις σε ορισμένους εκ των πρώην κατόχων διαγραφέντων χρηματοοικονομικών μέσων (βάσει του κριτηρίου της περιουσιακής κατάστασης), λόγω διαγραφής των μέσων η οποία αποφασίστηκε από την ανωτέρω τράπεζα στο πλαίσιο άσκησης της απονεμόμενης από τον νόμο αρμοδιότητάς της να λαμβάνει έκτακτα μέτρα προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος με σκοπό την αποτροπή απειλών για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, στο μέτρο που, στο πλαίσιο αυτό, για τη στοιχειοθέτηση του δικαιώματος αποζημιώσεως αρκεί ότι διαγράφηκε το χρηματοοικονομικό μέσο, χωρίς να ασκεί επιρροή το ζήτημα εάν παραβιάσθηκε ή όχι η αρχή ότι κανένας κάτοχος χρηματοοικονομικού μέσου δεν πρέπει να περιέλθει, λόγω ενός έκτακτου μέτρου, σε χειρότερη θέση από αυτήν στην οποία θα βρισκόταν εάν δεν είχε ληφθεί το εν λόγω μέτρο;

3) Έχουν το άρθρο 130 ΣΛΕΕ και το άρθρο 7 του καταστατικού [του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ] την έννοια ότι αντιτίθενται στην επιβολή, σε βάρος εθνικής κεντρικής τράπεζας, της υποχρέωσης καταβολής αποζημιώσεως για τη ζημία που προκλήθηκε από την άσκηση των νόμιμων αρμοδιοτήτων της, ανερχόμενης σε ποσό δυνάμενο να θίξει την ικανότητα της εν λόγω τράπεζας να ασκεί αποτελεσματικά τα καθήκοντά της; Συναφώς, έχουν σημασία, προκειμένου να διαπιστωθεί αν παραβιάσθηκε η αρχή της χρηματοοικονομικής ανεξαρτησίας της εθνικής κεντρικής τράπεζας, οι προϋποθέσεις του νόμου βάσει των οποίων επιβάλλεται η εν λόγω ευθύνη;

4) Έχουν τα άρθρα 53 έως 62 της οδηγίας [2013/36] ή τα άρθρα 44 έως 52 της οδηγίας [2006/48], τα οποία προστατεύουν την εμπιστευτικότητα των εμπιστευτικών πληροφοριών που λαμβάνονται ή προκύπτουν στο πλαίσιο της προληπτικής εποπτείας των τραπεζών, την έννοια ότι οι δύο αυτές οδηγίες προστατεύουν επίσης την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που ελήφθησαν ή προέκυψαν στο πλαίσιο εφαρμογής μέτρων που προορίζονταν για τη διάσωση των τραπεζών με σκοπό την εξασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, όταν οι κίνδυνοι για τη φερεγγυότητα και τη ρευστότητα των τραπεζών δεν μπορούσαν να εξαλειφθούν με τα συνήθη μέτρα προληπτικής εποπτείας, και μολονότι τα εν λόγω μέτρα θεωρούνταν μέτρα εξυγίανσης κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24;

5) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα, έχουν τα άρθρα 53 έως 62 της οδηγίας [2013/36] ή τα άρθρα 44 έως 52 της οδηγίας [2006/48], σχετικά με την προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών που λαμβάνονται ή προκύπτουν στο πλαίσιο της προληπτικής εποπτείας, την έννοια ότι, για τους σκοπούς της παρεχόμενης από αυτά προστασίας, κρίσιμη είναι η χρονικά μεταγενέστερη οδηγία [2013/36], ακόμη και όταν πρόκειται για εμπιστευτικές πληροφορίες που ελήφθησαν ή προέκυψαν κατά την περίοδο εφαρμογής της οδηγίας [2006/48], στην περίπτωση που οι εν λόγω πληροφορίες έπρεπε να δημοσιοποιηθούν κατά την περίοδο εφαρμογής της οδηγίας [2013/36];

6) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα, έχει το άρθρο 53, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας [2013/36] (και το άρθρο 44, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας [2006/48], ανάλογα με την απάντηση που θα δοθεί στο προηγούμενο ερώτημα) την έννοια ότι δεν αποτελούν πλέον εμπιστευτικές πληροφορίες, για τις οποίες ισχύει η υποχρέωση τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου, οι πληροφορίες τις οποίες έχει στη διάθεσή της μια εθνική κεντρική τράπεζα ως όργανο εποπτείας και οι οποίες δημοσιοποιήθηκαν σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο, μεταγενέστερο εκείνου κατά το οποίο προέκυψαν, ή οι πληροφορίες που θα μπορούσαν να αποτελούν επαγγελματικό απόρρητο, πλην όμως χρονολογούνται από πέντε και πλέον ετών και, ως εκ τούτου, θεωρείται, κατ' αρχήν, ότι λόγω παρέλευσης του χρόνου συνιστούν παρωχημένες πληροφορίες και έχουν, συνεπώς, απολέσει τον εμπιστευτικό τους χαρακτήρα; Στην περίπτωση παρωχημένων πληροφοριών που χρονολογούνται από πέντε και πλέον ετών, εξαρτάται η διατήρηση του καθεστώτος εμπιστευτικότητας από το ζήτημα εάν μπορεί να δικαιολογηθεί η εμπιστευτικότητα από άλλους λόγους πέραν της εμπορικής κατάστασης των τραπεζών που έχουν τεθεί υπό εποπτεία ή της εμπορικής κατάστασης άλλων επιχειρήσεων;

7) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα, έχει το άρθρο 53, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας [2013/36] (και το άρθρο 44, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας [2006/48], ανάλογα με την απάντηση που θα δοθεί στο πέμπτο ερώτημα) την έννοια ότι επιτρέπει να ανακοινώνονται αυτόματα τα εμπιστευτικά έγγραφα, τα οποία δεν αφορούν τρίτους που επιχείρησαν να διασώσουν πιστωτικό ίδρυμα και τα οποία είναι κρίσιμα, από νομικής άποψης, για την έκδοση δικαστικής απόφασης στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης που κινήθηκε κατά του αρμόδιου για την προληπτική εποπτεία οργάνου και έχει ως αντικείμενο την επιδίκαση αποζημιώσεως, ακόμη και πριν από την έναρξη της ένδικης διαδικασίας, σε όλους τους δυνητικούς ενάγοντες της δίκης και στους εντολοδόχους τους, χωρίς να κινείται ειδική διαδικασία για την έκδοση απόφασης περί της νομιμότητας της γνωστοποίησης κάθε επιμέρους εγγράφου σε κάθε νομιμοποιούμενο πρόσωπο και χωρίς να πραγματοποιείται στάθμιση των συμφερόντων που διακυβεύονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, τούτο δε ακόμη και όταν πρόκειται για πληροφορίες σχετικές με πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν έχουν κηρυχθεί σε πτώχευση ούτε τελούν υπό αναγκαστική εκκαθάριση, αλλά τα οποία, αντιθέτως, έχουν λάβει κρατική ενίσχυση στο πλαίσιο της διαδικασίας κατά την οποία διαγράφηκαν χρηματοοικονομικά μέσα μετόχων και πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης των πιστωτικών ιδρυμάτων;

8) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα, έχει το άρθρο 53, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας [2013/36] (και το άρθρο 44, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας [2006/48], ανάλογα με την απάντηση που θα δοθεί στο πέμπτο ερώτημα) την έννοια ότι επιτρέπει τη δημοσίευση στο διαδίκτυο, κατά τρόπο προσβάσιμο σε όλους, εμπιστευτικών εγγράφων ή σύνοψης των εν λόγω εγγράφων, τα οποία δεν αφορούν τρίτους που επιχείρησαν να διασώσουν πιστωτικό ίδρυμα και τα οποία είναι κρίσιμα, από νομικής άποψης, για την έκδοση δικαστικής απόφασης στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης που

κινήθηκε κατά του αρμόδιου για την προληπτική εποπτεία οργάνου και έχει ως αντικείμενο την επιδίκαση αποζημιώσεως, όταν πρόκειται για πληροφορίες σχετικές με πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν έχουν κηρυχθεί σε πτώχευση ούτε τελούν υπό αναγκαστική εκκαθάριση, αλλά τα οποία, αντιθέτως, έχουν λάβει κρατική ενίσχυση στο πλαίσιο της διαδικασίας κατά την οποία διαγράφηκαν χρηματοοικονομικά μέσα μετόχων και πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης των πιστωτικών ιδρυμάτων, ακόμη και όταν επιβάλλεται, στο πλαίσιο της εν λόγω δημοσίευσης στο διαδίκτυο, η απόκρυψη όλων των εμπιστευτικών πληροφοριών;»

Επί της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου

Επί του αιτήματος εφαρμογής της ταχείας διαδικασίας

29 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε την υπαγωγή της υπό κρίση αίτησης προδικαστικής αποφάσεως στην ταχεία διαδικασία δυνάμει του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

30 Προς στήριξη του αιτήματός του, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι μόνον η εφαρμογή του ZPSVIKOB είναι ικανή, στο παρόν στάδιο εξελίξεως της σλοβενικής έννομης τάξεως, να παράσχει στους πρώην κατόχους διαγραφέντων χρηματοπιστωτικών μέσων τη δυνατότητα να λάβουν αποζημίωση και ότι η εκδίκαση των αγωγών που έχουν ασκήσει τα εν λόγω πρόσωπα έχει ανασταλεί εν αναμονή της απαντήσεως του Δικαστηρίου στην υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Ως εκ τούτου, απειλείται, κατά το αιτούν δικαστήριο, η ακεραιότητα της αγοράς κινητών αξιών, μεγάλος δε αριθμός προσώπων έχει στερηθεί, από εξαετίας και πλέον, αποτελεσματικής προσφυγής για την προάσπιση του δικαιώματός τους ιδιοκτησίας. Επιπλέον, δεδομένου ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν, μεταξύ άλλων, την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδοτήσεως και την αρχή της ανεξαρτησίας των εθνικών κεντρικών τραπεζών, η απάντηση του Δικαστηρίου θα καθιστούσε δυνατή την άρση της αβεβαιότητας όσον αφορά την ερμηνεία θεμελιωδών αρχών του δικαίου της Ένωσης και του σλοβενικού συνταγματικού δικαίου.

31 Το άρθρο 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι, κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου ή, σε εξαιρετική περίπτωση, αυτεπαγγέλτως, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί να αποφασίσει, αφού ακούσει τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, την υπαγωγή της προδικαστικής παραπομπής σε ταχεία διαδικασία όταν η φύση της υποθέσεως απαιτεί να αποφανθεί το Δικαστήριο το συντομότερο δυνατόν.

32 Εν προκειμένω, με απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 2021, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε, αφού άκουσε τον εισηγητή δικαστή και τη γενική εισαγγελέα, να μην κάνει δεκτό το αίτημα που μνημονεύθηκε στη σκέψη 29 της παρούσας αποφάσεως.

33 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η ταχεία διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 105 του Κανονισμού Διαδικασίας αποτελεί δικονομικό μέσο για την αντιμετώπιση εξαιρετικά επείγουσας καταστάσεως [πρβλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Πλήρης ασφαλιστική κάλυψη ασθενείας), C-247/20, EU:C:2022:177, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

34 Κατά συνέπεια, το απλό συμφέρον των ιδιωτών, θεμιτό ασφαλώς, να προσδιοριστεί το συντομότερο δυνατόν η έκταση των δικαιωμάτων που αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης δεν μπορεί να τεκμηριώσει την ύπαρξη εξαιρετικής περιστάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας (πρβλ. απόφαση της 28ης Απριλίου 2022, Phoenix Contact, C-44/21, EU:C:2022:309, σκέψη 16 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

35 Επιπροσθέτως, ο ευαίσθητος, από οικονομική άποψη, χαρακτήρας ορισμένης υποθέσεως ή τα οικονομικά συμφέροντα, όσο σημαντικά και θεμιτά να είναι, δεν μπορούν να δικαιολογήσουν αφ' εαυτών την εφαρμογή της ταχείας διαδικασίας που προβλέπεται στο προαναφερθέν άρθρο 105 (πρβλ. απόφαση της 28ης Απριλίου 2022, Phoenix Contact, C-44/21, EU:C:2022:309, σκέψη 15 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Ούτε ο σημαντικός αριθμός προσώπων ή έννομων καταστάσεων που ενδέχεται να αφορά δυνητικά το υποβληθέν ερώτημα μπορεί αφ' εαυτού να συνιστά εξαιρετική περίσταση ικανή να δικαιολογήσει την εφαρμογή της ταχείας διαδικασίας (πρβλ. απόφαση της 28ης Απριλίου 2022, Caruter, C-642/20, EU:C:2022:308, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

36 Μολονότι έχει κριθεί ότι, όταν μια υπόθεση δημιουργεί σοβαρή αβεβαιότητα όσον αφορά θεμελιώδη ζητήματα εθνικού συνταγματικού δικαίου και δικαίου της Ένωσης, μπορεί να είναι αναγκαίο, λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων μιας τέτοιας υπόθεσης, να εκδικαστεί αυτή σε σύντομο χρόνο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το γεγονός ότι η υπόθεση της κύριας δίκης είναι καθοριστική για τη διασφάλιση της δικαστικής προστασίας του δικαιώματος ιδιοκτησίας των πρώην κατόχων διαγραφέντων χρηματοπιστωτικών μέσων δεν είναι ικανό, λαμβανομένων υπόψη των όλως ιδιαιτέρων περιστάσεων της υποθέσεως αυτής, να δικαιολογήσει μια τέτοια μεταχείριση [βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 3ης Μαρτίου 2022, Presidenza del Consiglio dei Ministri κ.λπ. (Ειδικευόμενοι ιατροί), C-590/20, EU:C:2022:150, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

37 Ομοίως, καίτοι η διεξαγωγή ταχείας διαδικασίας ενδέχεται να είναι αναγκαία για την εξάλειψη ορισμένης αβεβαιότητας που θα μπορούσε να παρακωλύσει τη λειτουργία του ΕΣΚΤ (πρβλ. διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 12ης Ιουνίου 2018, ΕΚΤ κατά Λεττονίας, C-238/18, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:488, σκέψη 14), δεν μπορεί εν προκειμένω να διαπιστωθεί η ύπαρξη τέτοιας αβεβαιότητας, δεδομένου ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα αποσκοπούν αποκλειστικώς στον προσδιορισμό των συνεπειών πράξεων που έχει εκδώσει η Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας στο πλαίσιο συγκεκριμένης εθνικής πολιτικής και, ως εκ τούτου, δεν παρακωλύεται η λειτουργία του ΕΣΚΤ εν αναμονή της εκβάσεως της υποθέσεως της κύριας δίκης.

Επί του αιτήματος επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

38 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 10 Μαΐου 2022, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ζήτησε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

39 Προς στήριξη του αιτήματος αυτού, η ΕΚΤ εκφράζει τη διαφωνία της με τις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα. Μεταξύ άλλων, προβάλλει ότι οι προτάσεις αυτές στηρίζονται σε διασταλτική ερμηνεία της έννοιας των «υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα», κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού 3603/93, η οποία θα είχε σημαντικές συνέπειες για τη γενική οργάνωση της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής, και ότι οι διάδικοι δεν είχαν τη δυνατότητα να τοποθετηθούν επί του ζητήματος αυτού κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

40 Συναφώς, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν προβλέπουν δυνατότητα των διαδίκων να διατυπώνουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 41].

41 Αφετέρου, δυνάμει του άρθρου 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημόσια, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις αυτές ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας ο γενικός εισαγγελέας καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις. Κατά συνέπεια, η διαφωνία διαδίκου με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, όποια και αν είναι τα ζητήματα που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας με τις προτάσεις του αυτές, δεν μπορεί να συνιστά αυτή καθεαυτήν λόγο που δικαιολογεί την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 42].

42 Εξάλλου, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς.

43 Εν προκειμένω, όμως, το Δικαστήριο εκτιμά, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η ΕΚΤ, διαθέτει, κατά το πέρας της έγγραφης διαδικασίας και της επ' ακροατηρίου συζητήσεως που διεξήχθη ενώπιόν του, όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί, δεδομένου ότι η ερμηνεία της έννοιας των «υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα», κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού 3603/93, συζητήθηκε εκτενώς μεταξύ των διαδίκων. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν απαιτείται να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

44 Κατόπιν των διευκρινίσεων που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο σχετικά με την επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική νομοθεσία, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι εθνική κεντρική τράπεζα ανήκουσα στο ΕΣΚΤ είναι υπεύθυνη με ίδια κεφάλαιά της για τις ζημίες που υπέστησαν πρώην κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέσων τα οποία διέγραψε η εν λόγω τράπεζα κατ' εφαρμογήν μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, που διέταξε η ίδια, όταν, στο πλαίσιο μεταγενέστερης ένδικης διαδικασίας:

– αφενός, προκύπτει ότι είτε η διαγραφή αυτή δεν ήταν αναγκαία για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος είτε οι πρώην κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέσων υπέστησαν, λόγω της διαγραφής, ζημίες μεγαλύτερες από εκείνες που θα είχαν υποστεί σε περίπτωση πτωχεύσεως του οικείου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και

– αφετέρου, η εν λόγω κεντρική τράπεζα δεν αποδεικνύει ότι η ίδια ή τα πρόσωπα τα οποία έχει εξουσιοδοτήσει να ενεργούν επ' ονόματί της ενήργησαν με τη δέουσα επιμέλεια υπό τις ειδικές περιστάσεις μιας κρίσιμης καταστάσεως που απαιτεί ταχεία εκτίμηση περίπλοκων ζητημάτων.

45 Καταρχάς, υπενθυμίζεται ότι από το άρθρο 282, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθώς και από το άρθρο 1 και το άρθρο 14.3 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ προκύπτει ότι η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών συγκροτούν το ΕΣΚΤ, ενώ οι εν λόγω εθνικές κεντρικές τράπεζες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του συστήματος αυτού. Εξ αυτού συνάγεται, περαιτέρω, ότι η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ, που συγκροτούν το Ευρωσύστημα, χαράσσουν τη νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης [πρβλ. απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Επιτροπή κατά Σλοβενίας (Αρχεία της ΕΚΤ), C-316/19, EU:C:2020:1030, σκέψη 79].

46 Επιπλέον, κατά το άρθρο 9.2 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, η αποστολή που έχει ανατεθεί στο ΕΣΚΤ εκτελείται είτε από την ίδια την ΕΚΤ είτε μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

47 Πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι η εφαρμογή μέτρων εξυγιάνσεως των πιστωτικών ιδρυμάτων, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, όπως είναι τα μέτρα που σχετίζονται με το καθεστώς ευθύνης το οποίο μνημονεύεται στο πρώτο ερώτημα, δεν συνιστά αποστολή η οποία βαρύνει, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, το ΕΣΚΤ γενικώς ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες ειδικότερα.

48 Πράγματι, μια τέτοια αποστολή δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των βασικών καθηκόντων του ΕΣΚΤ, τα οποία απαριθμούνται στο άρθρο 127, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3.1 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, ήτοι στη χάραξη και την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης, στη διενέργεια πράξεων συναλλάγματος σύμφωνα με το άρθρο 219 ΣΛΕΕ, στην κατοχή και διαχείριση των επισήμων συναλλαγματικών διαθεσίμων των κρατών μελών, καθώς και στην προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών.

49 Εξάλλου, η οδηγία 2001/24 εκδόθηκε βάσει των αρμοδιοτήτων της Ένωσης στον τομέα της εσωτερικής αγοράς και, ειδικότερα, της εξαλείψεως των εμποδίων στην ελευθερία εγκαταστάσεως και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών εντός της Ένωσης, και όχι των αρμοδιοτήτων της στον τομέα της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής.

50 Επιπροσθέτως, μολονότι το άρθρο 127, παράγραφος 5, ΣΛΕΕ και το άρθρο 3.3 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ προβλέπουν ότι το ΕΣΚΤ συμβάλλει στην ομαλή άσκηση των πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι διατάξεις αυτές ορίζουν σαφώς ότι οι εν λόγω πολιτικές δεν ασκούνται από το ίδιο το ΕΣΚΤ, αλλά από τις «αρμόδιες αρχές».

51 Συναφώς, από το άρθρο 2 και το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/24, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, σημείο 4, της οδηγίας 2000/12, που είχαν εφαρμογή κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών στην υπόθεση της κύριας δίκης, προκύπτει ότι τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν την αρχή που θα ήταν αρμόδια να αποφασίσει για την εφαρμογή μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της πρώτης εκ των ανωτέρω οδηγιών. Επομένως, κατά τον χρόνο των κρίσιμων περιστατικών, η αρχή αυτή δεν ήταν κατ' ανάγκην η κεντρική τράπεζα του οικείου κράτους μέλους.

52 Παράλληλα, όπως έχει αποφανθεί το Δικαστήριο, το ΕΣΚΤ συνιστά, στο δίκαιο της Ένωσης, πρωτότυπο νομικό μόρφωμα στο πλαίσιο του οποίου συνδέονται και συνεργάζονται στενά ορισμένα εθνικά όργανα, δηλαδή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, και ένα θεσμικό όργανο της Ένωσης, δηλαδή η ΕΚΤ, και το οποίο χαρακτηρίζεται από διαφορετική διάρθρωση και λιγότερο σαφή διάκριση μεταξύ της έννομης τάξης της Ένωσης και των εσωτερικών έννομων τάξεων. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, το οποίο είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό ενοποιημένο σύμφωνα με τη βούληση των συντακτών των Συνθηκών όσον αφορά το ΕΣΚΤ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, όπως και οι διοικητές τους, έχουν υβριδικό καθεστώς, καθόσον αποτελούν ασφαλώς εθνικές αρχές, αλλά και αρχές που ενεργούν στο πλαίσιο του ΕΣΚΤ [πρβλ. απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Επιτροπή κατά Σλοβενίας (Αρχεία της ΕΚΤ), C-316/19, EU:C:2020:1030, σκέψη 83].

53 Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 14.4 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκτελούν καθήκοντα διαφορετικά από εκείνα που καθορίζονται στο εν λόγω πρωτόκολλο, εκτός εάν το διοικητικό συμβούλιο αποφασίσει ότι τα συγκεκριμένα καθήκοντα παρακωλύουν τους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.

54 Όταν ο νομοθέτης κράτους μέλους αναθέτει μια τέτοια λειτουργία στην κεντρική τράπεζα του οικείου κράτους μέλους, η επίμαχη λειτουργία πρέπει, δυνάμει της διατάξεως αυτής, να ασκείται με δική του ευθύνη και με ίδιο κίνδυνο της κεντρικής τράπεζας.

55 Όσον αφορά, ειδικότερα, τους συγκεκριμένους τρόπους θεμελιώσεως της ευθύνης εθνικής κεντρικής τράπεζας, ακόμη και όταν αυτή ασκεί καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί από το εθνικό δίκαιο, το πρωτόκολλο για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ απλώς προβλέπει, στο άρθρο 35.3, ότι η ευθύνη αυτή καθορίζεται με γνώμονα το οικείο δίκαιο.

56 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι στο οικείο κράτος μέλος εναπόκειται να καθορίσει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να θεμελιωθεί η ευθύνη της εθνικής κεντρικής τράπεζάς του λόγω της εκ μέρους της εφαρμογής μέτρου εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, στην περίπτωση που το εν λόγω κράτος μέλος αποφάσισε, όπως ακριβώς έπραξε η Δημοκρατία της Σλοβενίας, να ορίσει την κεντρική τράπεζα ως αρμόδια αρχή για την εφαρμογή ενός τέτοιου μέτρου.

57 Ωστόσο, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, από τον τίτλο VIII του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ, στον οποίο περιλαμβάνεται το άρθρο 123 της Συνθήκης αυτής, καθώς και από το πρωτόκολλο περί του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ [βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 56].

58 Εξάλλου, το άρθρο 131 ΣΛΕΕ και το άρθρο 14.1 του πρωτοκόλλου αυτού απαιτούν ρητώς από κάθε κράτος μέλος να μεριμνά ώστε η εθνική του νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής του τράπεζας, να είναι σύμφωνη με τις Συνθήκες και το εν λόγω πρωτόκολλο.

59 Συναφώς, μεταξύ των κανόνων που επιβάλλονται στα κράτη μέλη περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, τα οποία αφορά το πρώτο ερώτημα.

60 Από το γράμμα του άρθρου 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η διάταξη αυτή απαγορεύει στην ΕΚΤ και στις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών τις υπεραναλήψεις ή οποιουδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις προς τις αρχές και τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου της Ένωσης και των κρατών μελών καθώς και την απευθείας αγορά χρεογράφων από τους οργανισμούς ή τους φορείς αυτούς (πρβλ. απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2018, Weiss κ.λπ., C-493/17, EU:C:2018:1000, σκέψη 102). Η απαγόρευση αυτή επιβεβαιώνεται εκ νέου στο άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ.

61 Συναφώς, είναι πρόδηλον ότι το να ευθύνεται η εθνική κεντρική τράπεζα με τα ίδια κεφάλαιά της λόγω της ασκήσεως καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί από το εθνικό δίκαιο δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως απευθείας αγορά των χρεωστικών τίτλων δημόσιου οργανισμού.

62 Οι όροι «υπεραναλήψεις» και «οποιουδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις» που χρησιμοποιούνται στο άρθρο 123 ΣΛΕΕ διασαφηνίζονται, όπως αναφέρεται στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3603/93, με τον κανονισμό αυτόν.

63 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι με τον όρο «υπεραναλήψεις» νοείται, για τους σκοπούς του άρθρου 123 ΣΛΕΕ, κάθε διάθεση χρηματικών πόρων υπέρ του δημόσιου τομέα η οποία λαμβάνει τη μορφή ή ενδέχεται να λάβει τη μορφή χρεωστικού υπολοίπου στον σχετικό λογαριασμό.

64 Επομένως, δεδομένου ότι νομοθεσία όπως αυτή την οποία αφορά το πρώτο προδικαστικό ερώτημα δεν συνεπάγεται τη δημιουργία, εις βάρος εθνικής κεντρικής τράπεζας, χρεωστικού υπολοίπου υπέρ του δημόσιου τομέα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οδηγεί σε υπερανάληψη, κατά την έννοια του άρθρου 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, από τις δημόσιες αρχές ή οργανισμούς.

65 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του κανονισμού 3603/93 ορίζει ως «άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις», για τους σκοπούς του άρθρου 123 ΣΛΕΕ, κάθε απαίτηση έναντι του δημοσίου που υφίστατο την 1η Ιανουαρίου 1994, εξαιρουμένων των απαιτήσεων με προθεσμία λήξης που αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή, της κάθε είδους χρηματοδότησης υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων ή, με την επιφύλαξη του άρθρου 123, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, κάθε πράξης με το δημόσιο τομέα που λαμβάνει ή ενδέχεται να λάβει τη μορφή απαιτήσεως έναντι αυτού.

66 Βεβαίως, η πρώτη και η τρίτη κατηγορία που μνημονεύονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β′, δεν μπορούν να καλύψουν την ευθύνη εθνικής κεντρικής τράπεζας με ίδια κεφάλαιά της λόγω της ασκήσεως καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί από το εθνικό δίκαιο, δεδομένου ότι η ευθύνη αυτή δεν προϋποθέτει την ύπαρξη ούτε απαιτήσεως της εν λόγω κεντρικής τράπεζας έναντι του δημοσίου τομέα που υφίστατο την 1η Ιανουαρίου 1994 ούτε πράξεως μεταξύ της εν λόγω κεντρικής τράπεζας και του δημόσιου τομέα που λαμβάνει ή ενδέχεται να λάβει τη μορφή απαιτήσεως έναντι αυτού.

67 Αντιθέτως, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να θεωρηθεί ότι η εν λόγω ευθύνη προϋποθέτει τη χρηματοδότηση υποχρεώσεως του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο β′, σημείο ii, στο μέτρο που η ευθύνη αυτή οδηγεί την οικεία εθνική κεντρική τράπεζα να αναλάβει υποχρεώσεις έναντι τρίτων οι οποίες θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να βαρύνουν τον δημόσιο τομέα.

68 Συναφώς, πρέπει, πρώτον, να γίνει εκ προοιμίου δεκτό ότι δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ότι η ευθύνη αυτή συνιστά χρηματοδότηση υποχρεώσεως την οποία υπέχει ο δημόσιος τομέας έναντι των προσώπων ως προς τα οποία συντρέχει η ευθύνη αυτή.

69 Πράγματι, αν οι συντάκτες των Συνθηκών είχαν θεωρήσει ότι η ευθύνη εθνικής κεντρικής τράπεζας λόγω της ασκήσεως καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί από το εθνικό δίκαιο είναι σε κάθε περίπτωση ασύμβατη με το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεν θα είχαν προβλέψει ρητώς, στο άρθρο 14.4 και στο άρθρο 35.3 του πρωτοκόλλου περί του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εκτελούν τα καθήκοντα αυτά με δική τους ευθύνη και με δικό τους κίνδυνο, υπό προϋποθέσεις καθοριζόμενες από το εθνικό δίκαιο.

70 Μια τέτοια ερμηνεία του άρθρου 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ θα ήταν ασύμβατη με την ποικιλομορφία των εθνικών πρακτικών στον οικείο τομέα, την οποία οι συντάκτες των Συνθηκών θέλησαν να διατηρήσουν με τη θέσπιση των ως άνω διατάξεων του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ.

71 Δεύτερον, υπογραμμίζεται ότι, όταν η εθνική κεντρική τράπεζα ευθύνεται όχι μόνον επειδή άσκησε καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί από το εθνικό δίκαιο και δεν εμπίπτουν στο ΕΣΚΤ, αλλά επειδή παρέβη τους κανόνες που ισχύουν γι' αυτήν στο οικείο πλαίσιο, η αποζημίωση των τρίτων που υπέστησαν ζημία αποτελεί τη συνέπεια ενεργειών της κεντρικής τράπεζας και όχι την ανάληψη προϋφισταμένης υποχρεώσεως έναντι τρίτων που βαρύνει τις λοιπές δημόσιες αρχές.

72 Τρίτον, το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii, του κανονισμού 3603/93, το οποίο αποσκοπεί στο να διασαφηνίσει το περιεχόμενο του άρθρου 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, πρέπει να ερμηνευθεί λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της δεύτερης αυτής διατάξεως, ο οποίος συνίσταται στην παρακίνηση των κρατών μελών να ακολουθούν υγιή δημοσιονομική πολιτική αποφεύγοντας το ενδεχόμενο η νομισματική χρηματοδότηση των δημοσίων ελλειμμάτων ή η προνομιακή πρόσβαση των δημοσίων αρχών στις χρηματοπιστωτικές αγορές να οδηγήσουν σε υπερχρέωση ή σε υπερβολικά ελλείμματα των κρατών μελών (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2015, Gauweiler κ.λπ., C-62/14, EU:C:2015:400, σκέψη 100, και της 11ης Δεκεμβρίου 2018, Heinrich Weiss κ.λπ., C-493/17, EU:C:2018:1000, σκέψη 107).

73 Πλην όμως, κατά την εφαρμογή καθεστώτος στο πλαίσιο του οποίου η ευθύνη εθνικής κεντρικής τράπεζας απορρέει από την εκ μέρους της παράβαση κανόνων που διέπουν την άσκηση καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί από το εθνικό δίκαιο, η πραγματική χρηματοδότηση υποχρεώσεων έναντι τρίτων από την εν λόγω εθνική κεντρική τράπεζα δεν μπορεί κανονικά να θεωρηθεί ότι αποτελεί άμεση απόρροια μέτρων που έχουν λάβει οι λοιπές δημόσιες αρχές του οικείου κράτους μέλους. Επομένως, μια τέτοια χρηματοδότηση δεν μπορεί καταρχήν να θεωρηθεί ότι παρέχει στις εν λόγω δημόσιες αρχές τη δυνατότητα να αναλαμβάνουν δαπάνες, κατ' αντίθεση προς την παρακίνηση για τήρηση υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής που απορρέει από το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

74 Βάσει των προεκτεθέντων, καθεστώς το οποίο προβλέπει ότι μια εθνική κεντρική τράπεζα ευθύνεται όταν αυτή ή τα πρόσωπα τα οποία έχει εξουσιοδοτήσει να ενεργούν επ' ονόματί της δεν συμμορφώνονται προς την υποχρέωση επιμελείας που τους επιβάλλει το εθνικό δίκαιο κατά την άσκηση καθηκόντων που ανατίθενται στην λόγω κεντρική τράπεζα από το δίκαιο αυτό δεν μπορεί, καταρχήν, να θεωρηθεί ότι συνεπάγεται τη χρηματοδότηση υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων.

75 Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του υψηλού βαθμού πολυπλοκότητας και επείγοντος που χαρακτηρίζει την εφαρμογή μέτρων εξυγιάνσεως κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, ένα τέτοιο καθεστώς ευθύνης δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις ζημίες που προκύπτουν από την εφαρμογή των επίμαχων μέτρων από εθνική κεντρική τράπεζα χωρίς να απαιτείται να είναι σοβαρή η παράβαση της υποχρεώσεως επιμελείας που της προσάπτεται. Σε αντίθετη περίπτωση, τούτο θα οδηγούσε, στην πραγματικότητα, στην επιβάρυνση της οικείας κεντρικής τράπεζας με τον κύριο όγκο των οικονομικώς αστάθμητων παραγόντων που είναι σύμφυτοι με την εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης και, ως εκ τούτου, θα υποχρέωνε την κεντρική τράπεζα, κατά παράβαση της απαγορεύσεως της νομισματικής χρηματοδοτήσεως, να αναλάβει, αντί των λοιπών δημόσιων αρχών του οικείου κράτους μέλους, την πραγματική χρηματοδότηση υποχρεώσεων έναντι τρίτων που θα μπορούσαν να απορρέουν από τις επιλογές οικονομικής πολιτικής στις οποίες προβαίνουν οι εν λόγω δημόσιες αρχές.

76 Το γεγονός ότι, στο πλαίσιο καθεστώτος ευθύνης όπως το περί ου ο λόγος στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το βάρος αποδείξεως σχετικά με την τήρηση της υποχρεώσεως επιμελείας φέρει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα και όχι οι ενάγοντες δεν είναι καθοριστικής σημασίας για τους σκοπούς του άρθρου 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του άρθρου 21.1 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η κατανομή του βάρους αποδείξεως διατηρεί, εν πάση περιπτώσει, τη δυνατότητα της εθνικής κεντρικής τράπεζας να απαλλαγεί από την ευθύνη της αποδεικνύοντας ότι δεν υπέπεσε σε σοβαρή παράβαση της προαναφερθείσας υποχρεώσεως.

77 Επίσης, πρέπει να διευκρινιστεί ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της ΕΚΤ ότι το άρθρο 17, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση αποζημιώσεως των πρώην κατόχων χρηματοπιστωτικών μέσων σε περίπτωση που οι κάτοχοι αυτοί έχουν υποστεί ζημίες μεγαλύτερες από εκείνες που θα είχαν υποστεί σε περίπτωση πτωχεύσεως του οικείου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, με αποτέλεσμα εθνικό καθεστώς δυνάμει του οποίου η ευθύνη μιας κεντρικής τράπεζας ενδέχεται, εν μέρει, να θεμελιώνεται σε τέτοιες ζημίες να συνεπάγεται κατ' ανάγκην χρηματοδότηση ομολόγων του δημοσίου τομέα από την εν λόγω κεντρική τράπεζα.

78 Ειδικότερα, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 17, παράγραφος 1, δεν επιβάλλει τη θέσπιση καθεστώτων ευθύνης που να διασφαλίζουν συστηματική αποζημίωση των πρώην κατόχων χρηματοπιστωτικών μέσων οι οποίοι έχουν υποστεί τέτοιες ζημίες (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαΐου 2022, BPC Lux 2 κ.λπ., C-83/20, EU:C:2022:346, σκέψεις 61 και 62).

79 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι εθνική κεντρική τράπεζα ανήκουσα στο ΕΣΚΤ ευθύνεται με ίδια κεφάλαια για τις ζημίες που υπέστησαν πρώην κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέσων τα οποία η εν λόγω τράπεζα διέγραψε κατ' εφαρμογήν μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, που διέταξε η ίδια, όταν, στο πλαίσιο μεταγενέστερης ένδικης διαδικασίας, προκύπτει είτε ότι η επίμαχη διαγραφή δεν ήταν αναγκαία για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος είτε ότι οι εν λόγω πρώην κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέσων υπέστησαν, λόγω της προαναφερθείσας διαγραφής, ζημία μεγαλύτερη από εκείνη που θα είχαν υποστεί σε περίπτωση πτωχεύσεως του οικείου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, αρκεί η οικεία κεντρική τράπεζα να θεωρείται υπεύθυνη μόνον όταν η ίδια ή τα πρόσωπα τα οποία έχει εξουσιοδοτήσει να ενεργούν επ' ονόματί της ενήργησαν παραβαίνοντας σοβαρά την υποχρέωσή τους επιμελείας.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

80 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι εθνική κεντρική τράπεζα η οποία ανήκει στο ΕΣΚΤ ευθύνεται με ίδια κεφάλαια, εντός προκαθορισμένων ορίων, για τις ζημίες που υπέστησαν πρώην κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέσων τα οποία η εν λόγω τράπεζα διέγραψε κατ' εφαρμογήν μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, που διέταξε η ίδια, με μόνες προϋποθέσεις:

– αφενός, να είναι οι πρώην κάτοχοι φυσικά πρόσωπα με ετήσιο εισόδημα χαμηλότερο από το όριο που καθορίζει η οικεία νομοθεσία και

– αφετέρου, να παραιτηθούν οι πρώην κάτοχοι από τη διεκδίκηση αποζημιώσεως για την εν λόγω ζημία μέσω άλλου ενδίκου βοηθήματος.

81 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι από τις εκτιμήσεις που διατυπώθηκαν στις σκέψεις 47 έως 53 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι καθεστώς ευθύνης όπως αυτά τα οποία αφορούν το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα συμβάλλει στον καθορισμό των προϋποθέσεων ασκήσεως καθήκοντος διαφορετικού από εκείνα που επιτελεί το ΕΣΚΤ, το οποίο ανατίθεται σε εθνική κεντρική τράπεζα από το εθνικό δίκαιο δυνάμει του άρθρου 14.4 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ.

82 Τούτου δοθέντος, το καθεστώς ευθύνης για το οποίο γίνεται λόγος στο πρώτο ερώτημα διαφέρει από εκείνο στο οποίο αναφέρεται το δεύτερο ερώτημα, ιδίως καθόσον το τελευταίο αυτό καθεστώς συνεπάγεται υποχρέωση της οικείας εθνικής κεντρικής τράπεζας να αποζημιώσει ορισμένους πρώην κατόχους διαγραφέντων από αυτή χρηματοπιστωτικών μέσων απλώς και μόνο λόγω της διαγραφής αυτής, ακόμη και αν αποδεικνύεται ότι η εν λόγω κεντρική τράπεζα είχε πλήρως συμμορφωθεί προς τους σχετικούς εφαρμοστέους κανόνες, ιδίως όσον αφορά τη δέουσα επιμέλεια.

83 Επομένως, καθεστώς ευθύνης όπως αυτό στο οποίο αναφέρεται το δεύτερο ερώτημα διασφαλίζει, για την επίτευξη σκοπού κοινωνικού χαρακτήρα, αποζημίωση για τις αναπόφευκτες συνέπειες των αποφάσεων που λαμβάνει η εθνική κεντρική τράπεζα σύμφωνα με τις επιλογές στις οποίες προβαίνει ο εθνικός νομοθέτης κατά τον καθορισμό των καθηκόντων της.

84 Καίτοι ο εθνικός νομοθέτης έχει τη δυνατότητα να εγγυηθεί, τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης, την καταβολή τέτοιας αποζημιώσεως, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο τα αποτελέσματα των πολιτικών που αποσκοπούν στη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος να επιβαρύνουν υπέρμετρα φυσικά πρόσωπα χαμηλού εισοδήματος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι εν προκειμένω θεσπίζεται υποχρέωση πληρωμής η οποία απορρέει άμεσα από πολιτικές επιλογές του νομοθέτη και όχι από τον τρόπο με τον οποίο η κεντρική τράπεζα του οικείου κράτους μέλους ασκεί τα καθήκοντά της, καθώς και από τις επιλογές στις οποίες προβαίνει η κεντρική τράπεζα εντός του πλαισίου αυτού.

85 Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι η καταβολή τέτοιας αποζημιώσεως από ίδια κεφάλαια της εθνικής κεντρικής τράπεζας έχει ως συνέπεια να αναλαμβάνει η κεντρική τράπεζα, αντί των λοιπών δημοσίων αρχών του οικείου κράτους μέλους, τη χρηματοδότηση υποχρεώσεων που βαρύνουν τον δημόσιο τομέα κατ' εφαρμογήν της εθνικής νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους.

86 Πλην όμως, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 53 έως 68 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ αντιτίθενται στη θέσπιση καθεστώτος που προβλέπει ότι μια εθνική κεντρική τράπεζα ευθύνεται, με ίδια κεφάλαια, για την άσκηση ορισμένων καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί από το εθνικό δίκαιο, όταν η εφαρμογή του εν λόγω καθεστώτος ευθύνης συνεπάγεται τη χρηματοδότηση υποχρεώσεως την οποία υπέχει ο δημόσιος τομέας έναντι των προσώπων ως προς τα οποία συντρέχει τέτοια ευθύνη.

87 Το γεγονός ότι ένα τέτοιο καθεστώς ευθύνης εφαρμόζεται μόνον εντός ορισμένων ανώτατων ορίων είναι, συναφώς, αδιάφορο, στο μέτρο που ουδόλως προκύπτει από τις ως άνω διατάξεις ότι η απορρέουσα από αυτές απαγόρευση νομισματικής χρηματοδοτήσεως εξαρτάται από το ύψος της επίμαχης χρηματοδοτήσεως.

88 Εξάλλου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της Σλοβενικής Κυβερνήσεως ότι η εφαρμογή των διατάξεων που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 86 της παρούσας αποφάσεως πρέπει να αποκλειστεί διότι τα επίμαχα στην κύρια δίκη καθεστώτα ευθύνης χρηματοδοτούνται βάσει απλής τροποποιήσεως της κατανομής των ετήσιων κερδών της Κεντρικής Τράπεζας της Σλοβενίας, η οποία συνεπάγεται μείωση ή και κατάργηση του μεριδίου των κερδών αυτών που πρέπει να επιστραφούν στη Δημοκρατία της Σλοβενίας, δεδομένου ότι η κατανομή αυτή περιλαμβάνεται στις αρμοδιότητες του εθνικού νομοθέτη.

89 Πράγματι, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι αυτή αφορά συστήματα ευθύνης των οποίων η χρηματοδότηση εξασφαλίζεται όχι μόνο με μια τέτοια κατανομή των κερδών, αλλά επίσης, εφόσον είναι αναγκαίο, με ανάληψη από τα γενικά αποθεματικά της Κεντρικής Τράπεζας της Σλοβενίας, ή ακόμη και με σύναψη δανείου μεταξύ αυτής και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, και επομένως με ίδια κεφάλαια της κεντρικής τράπεζας.

90 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι εθνική κεντρική τράπεζα η οποία ανήκει στο ΕΣΚΤ ευθύνεται με ίδια κεφάλαια, και εντός προκαθορισμένων ορίων, για τη ζημία που υπέστησαν πρώην κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέσων τα οποία η εν λόγω τράπεζα διέγραψε κατ' εφαρμογήν μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, που διέταξε η ίδια, με μόνες προϋποθέσεις:

– αφενός, να είναι οι επίμαχοι πρώην κάτοχοι φυσικά πρόσωπα με ετήσιο εισόδημα χαμηλότερο από το όριο που καθορίζει η οικεία νομοθεσία και

– αφετέρου, να παραιτηθούν οι επίμαχοι πρώην κάτοχοι από τη διεκδίκηση αποζημιώσεως για τις επίμαχες ζημίες μέσω άλλου ενδίκου βοηθήματος.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

91 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 130 ΣΛΕΕ και το άρθρο 7 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι εθνική κεντρική τράπεζα ανήκουσα στο ΕΣΚΤ ευθύνεται για τις ζημίες που προκαλούνται από τη διαγραφή χρηματοπιστωτικών

μέσων την οποία διέταξε η ίδια, κατ' εφαρμογήν μέτρων εξυγιάνσεως κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, έως ποσού ικανού να επηρεάσει την ικανότητά της να εκπληρώσει αποτελεσματικά την αποστολή της και χρηματοδοτούμενου, κατά σειρά προτεραιότητας, από:

– τη διάθεση σε ειδικά αποθεματικά του συνόλου των κερδών που πραγματοποιεί η κεντρική τράπεζα από συγκεκριμένη ημερομηνία και εξής·

– ανάληψη από τα γενικά αποθεματικά της ίδιας κεντρικής τράπεζας ποσού που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % των αποθεματικών αυτών, και

– έντοκο δάνειο συναπτόμενο με το οικείο κράτος μέλος.

92 Καταρχάς, από την απάντηση που δόθηκε στα δύο πρώτα ερωτήματα προκύπτει ότι η ερμηνεία του άρθρου 130 ΣΛΕΕ και του άρθρου 7 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, η οποία αποτελεί το αντικείμενο του τρίτου ερωτήματος, είναι χρήσιμη για την επίλυση της υποθέσεως της κύριας δίκης μόνον υπό το πρίσμα του καθεστώτος ευθύνης στο οποίο αναφέρεται το πρώτο ερώτημα, καθόσον το εν λόγω καθεστώς παρέχει στην Κεντρική Τράπεζα της Σλοβενίας τη δυνατότητα να απαλλαγεί από την ευθύνη της αποδεικνύοντας ότι δεν υπέπεσε σε σοβαρή παράβαση της υποχρεώσεως επιμελείας που υπέχει στο πλαίσιο της θεσπίσεως μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24.

93 Κατόπιν της διευκρινίσεως αυτής, υπενθυμίζεται ότι οι συντάκτες της Συνθήκης ΕΚ, εν συνεχεία Συνθήκης ΛΕΕ, είχαν τη βούληση να διασφαλίσουν ότι η ΕΚΤ και το ΕΣΚΤ θα είναι σε θέση να εκτελούν κατά τρόπο ανεξάρτητο τα καθήκοντα που τους ανατίθενται (πρβλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, Rimšēvičs και ΕΚΤ κατά Λεττονίας, C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

94 Η κύρια έκφραση της βουλήσεως αυτής περιέχεται στο άρθρο 130 ΣΛΕΕ, το οποίο επαναλαμβάνεται κατ' ουσίαν στο άρθρο 7 του πρωτοκόλλου του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ και το οποίο απαγορεύει ρητώς, αφενός, στην ΕΚΤ, στις εθνικές κεντρικές τράπεζες και στα μέλη των οργάνων λήψεως αποφάσεων των ιδρυμάτων αυτών να ζητούν ή να δέχονται υποδείξεις από τα θεσμικά ή λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, από την κυβέρνηση κράτους μέλους ή από άλλο οργανισμό και, αφετέρου, στα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, καθώς και στις κυβερνήσεις των κρατών μελών, να επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (πρβλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, Rimšēvičs και ΕΚΤ κατά Λεττονίας, C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

95 Βεβαίως, λαμβανομένου υπόψη του υβριδικού καθεστώτος των εθνικών κεντρικών τραπεζών, το οποίο υπομνήσθηκε στη σκέψη 52 της παρούσας αποφάσεως, η αρχή της ανεξαρτησίας των εν λόγω κεντρικών τραπεζών δεν εφαρμόζεται κατ' ανάγκην κατά τον ίδιο τρόπο όταν αυτές εκτελούν αποστολή που εμπίπτει στο ΕΣΚΤ και όταν ασκούν καθήκοντα που δεν εμπίπτουν στο ΕΣΚΤ και τα οποία τους έχουν ανατεθεί από το εθνικό δίκαιο δυνάμει του άρθρου 14.4 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, όπως αυτά που αφορά το τρίτο ερώτημα.

96 Επιπλέον, δεδομένου ότι, όπως τονίστηκε στη σκέψη 69 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 14.4 προβλέπει ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εκτελούν τέτοια καθήκοντα με δική τους ευθύνη και με δικό τους κίνδυνο, η θέσπιση συστήματος ευθύνης τους για ζημίες που προκαλούνται κατά την άσκηση των εν λόγω καθηκόντων δεν μπορεί, αυτή καθεαυτήν, να θεωρηθεί ως ασύμβατη με την ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών.

97 Εντούτοις, οι εθνικοί κανόνες που θεσπίζονται προς τον σκοπό αυτόν δεν μπορούν, χωρίς να τίθεται ζήτημα παραβάσεως του άρθρου 130 ΣΛΕΕ και του άρθρου 7 του πρωτοκόλλου περί του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, να περιάγουν την εθνική κεντρική τράπεζα σε κατάσταση που θα έθετε, καθ' οιονδήποτε τρόπο, σε κίνδυνο την ικανότητά της να εκτελέσει κατά τρόπο ανεξάρτητο καθήκοντα που εμπίπτουν στο ΕΣΚΤ.

98 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, προκειμένου να διασφαλίσουν την ανεξαρτησία της ΕΚΤ, οι συντάκτες των Συνθηκών προέβλεψαν, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 282, παράγραφος 3, τρίτη περίοδος, ΣΛΕΕ, ότι η ΕΚΤ είναι ανεξάρτητη κατά τη διαχείριση των πόρων και του προϋπολογισμού της (πρβλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2003, Επιτροπή κατά ΕΚΤ, C-11/00, EU:C:2003:395, σκέψεις 130 και 132).

99 Καίτοι αληθεύει ότι ούτε η Συνθήκη ΛΕΕ ούτε το πρωτόκολλο για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ περιέχουν ισοδύναμο κανόνα όσον αφορά τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται, σύμφωνα με το άρθρο 127, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και το άρθρο 3.1 του πρωτοκόλλου αυτού, ο καθορισμός και η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης, ανατίθενται, μέσω του ΕΣΚΤ, όχι μόνο στην ΕΚΤ, αλλά και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες [πρβλ. απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Επιτροπή κατά Σλοβενίας (Αρχεία της ΕΚΤ), C-316/19, EU:C:2020:1030, σκέψη 80].

100 Πλην όμως, η δημιουργία αποθεματικών από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες κρίνεται απολύτως αναγκαία για τη συμμετοχή τους στην εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης, ιδίως προκειμένου να είναι δυνατή τόσο η αντιστάθμιση ενδεχόμενων ζημιών από πράξεις νομισματικής πολιτικής όσο και η χρηματοδότηση των πράξεων open market που προβλέπονται στο άρθρο 18 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ.

101 Στο πλαίσιο αυτό, η ανάληψη, από τα γενικά αποθεματικά εθνικής κεντρικής τράπεζας, ποσού ικανού να επηρεάσει την ικανότητά της να εκπληρώνει αποτελεσματικά την αποστολή της στο πλαίσιο του ΕΣΚΤ, σε συνδυασμό με την αδυναμία ανασυστάσεως των αποθεματικών αυτών κατά τρόπο αυτόνομο, λόγω συστηματικής διαθέσεως του συνόλου των κερδών της στην αποκατάσταση της ζημίας που προκάλεσε, είναι ικανή να περιαγάγει την εν λόγω κεντρική τράπεζα σε κατάσταση εξαρτήσεως από τις πολιτικές αρχές του κράτους μέλους στο οποίο αυτή υπάγεται.

102 Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, προκειμένου να διαθέτει τα αναγκαία κεφάλαια για την επιτυχή εκπλήρωση των καθηκόντων της στο πλαίσιο του ΕΣΚΤ, η εν λόγω κεντρική τράπεζα θα αναγκαστεί να ζητήσει τη συγκατάθεση των εν λόγω πολιτικών αρχών για να λάβει χρηματοδότηση ή να προβεί σε ανακεφαλαιοποίηση.

103 Ομοίως, υπό τις περιστάσεις αυτές, η επιβολή σε εθνική κεντρική τράπεζα υποχρεωτικής συνάψεως δανείου με άλλες δημόσιες αρχές του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται, όταν έχουν εξαντληθεί πηγές χρηματοδοτήσεως που συνδέονται με αποθεματικά, περιάγει την εν λόγω τράπεζα σε κατάσταση στην οποία οφείλει, προκειμένου να εκπληρώσει τα καθήκοντά της στο πλαίσιο του ΕΣΚΤ, να διαπραγματεύεται με τις εν λόγω δημόσιες αρχές το ποσό του επίμαχου δανείου καθώς και τους όρους της χορηγήσεώς του.

104 Επομένως, νομοθεσία όπως αυτή για την οποία γίνεται λόγος στο τρίτο ερώτημα θέτει την οικεία εθνική κεντρική τράπεζα σε κατάσταση στην οποία είναι δυνητικά εκτεθειμένη σε πολιτικές πιέσεις, ενώ το άρθρο 130 ΣΛΕΕ και το άρθρο 7 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ αποσκοπούν, αντιθέτως, στην προστασία του ΕΣΚΤ από κάθε πολιτική πίεση προκειμένου να

του παράσχουν τη δυνατότητα να επιδιώξει αποτελεσματικά τους σκοπούς τους οποίους υπηρετεί η αποστολή του, χάρη στην ανεξάρτητη άσκηση των ειδικών εξουσιών που έχει προς τούτο δυνάμει του πρωτογενούς δικαίου (πρβλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, Rimšēvičs και ΕΚΤ κατά Λεττονίας, C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

105 Εντούτοις, η κατάσταση θα ήταν διαφορετική αν το κράτος μέλος που έχει θεσπίσει καθεστώς ευθύνης της εθνικής κεντρικής τράπεζάς του, όπως το καθεστώς που αφορά το πρώτο ερώτημα, είχε εγγυηθεί εκ των προτέρων ότι η εν λόγω κεντρική τράπεζα θα έχει στη διάθεσή της τα αναγκαία κεφάλαια ώστε να είναι σε θέση να καταβάλει τις αποζημιώσεις που απορρέουν από το καθεστώς αυτό, διατηρώντας παράλληλα την ικανότητά της να εκπληρώνει αποτελεσματικά και με πλήρη ανεξαρτησία τα καθήκοντά της που εμπίπτουν στο ΕΣΚΤ. Πλην όμως, εν προκειμένω, δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι συντρέχει τέτοια περίπτωση.

106 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 130 ΣΛΕΕ και το άρθρο 7 του πρωτοκόλλου για το ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι κεντρική εθνική τράπεζα ανήκουσα στο ΕΣΚΤ ευθύνεται για τις ζημίες που προκαλούνται από τη διαγραφή χρηματοπιστωτικών μέσων που διέταξε η ίδια, κατ' εφαρμογήν μέτρων εξυγιάνσεως κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, έως ποσού ικανού να επηρεάσει την ικανότητά της να εκπληρώσει αποτελεσματικά την αποστολή της και χρηματοδοτούμενου, κατά σειρά προτεραιότητας, από:

– τη διάθεση σε ειδικά αποθεματικά του συνόλου των κερδών που πραγματοποιεί η εν λόγω κεντρική τράπεζα από συγκεκριμένη ημερομηνία και εξής·

– ανάληψη από τα γενικά αποθεματικά της ίδιας κεντρικής τράπεζας ποσού που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % των αποθεματικών αυτών, και

– έντοκο δάνειο συναπτόμενο με το οικείο κράτος μέλος.

Επί του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

107 Με το τέταρτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 44 έως 52 της οδηγίας 2006/48 ή τα άρθρα 53 έως 62 της οδηγίας 2013/36 έχουν την έννοια ότι οι κανόνες που θεσπίζουν εφαρμόζονται σε πληροφορίες που αποκτώνται ή δημιουργούνται κατά την εφαρμογή μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24.

108 Το άρθρο 44 της οδηγίας 2006/48 προέβλεπε τις υποχρεώσεις τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου και της εμπιστευτικότητας που επιβάλλονταν σε όλα τα πρόσωπα που ασκούσαν ή άσκησαν δραστηριότητα για λογαριασμό των αρμόδιων αρχών, κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, καθώς και στους εντεταλμένους από τις εν λόγω αρμόδιες αρχές ελεγκτές και εμπειρογνώμονες.

109 Τα άρθρα 45 έως 52 της οδηγίας αυτής καθόριζαν δέσμη κανόνων για τη ρύθμιση της χρήσης, της ανταλλαγής, της διαβίβασης και της γνωστοποίησης πληροφοριών από τις εν λόγω αρμόδιες αρχές.

110 Το άρθρο 4, σημείο 4, της εν λόγω οδηγίας διευκρίνιζε ότι, για τους σκοπούς της οδηγίας αυτής, ως «αρμόδιες αρχές» νοούνται οι εθνικές αρχές που είναι εξουσιοδοτημένες, βάσει νόμου ή κανονιστικών διατάξεων, να ελέγχουν τα πιστωτικά ιδρύματα.

111 Οι υποχρεώσεις του άρθρου 44 της οδηγίας 2006/48 επαναλαμβάνονται, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 53 της οδηγίας 2013/36, η οποία, όπως αναφέρεται στο άρθρο 163, κατήργησε την οδηγία 2006/48 από 1ης Ιανουαρίου 2014.

112 Τα άρθρα 54 έως 62 της οδηγίας 2013/36 καθορίζουν τους κανόνες που διέπουν τη χρήση, την ανταλλαγή, τη διαβίβαση και τη γνωστοποίηση πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές, κατά την έννοια της οικείας οδηγίας.

113 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, σημείο 36, της εν λόγω οδηγίας ορίζει την έννοια της «αρμόδιας αρχής» παραπέμποντας στον ορισμό που δίνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 40, του κανονισμού 575/2013, στο οποίο γίνεται λόγος για δημόσια αρχή που έχει εξουσιοδοτηθεί βάσει του εθνικού δικαίου να εποπτεύει ιδρύματα στο πλαίσιο του συστήματος εποπτείας που εφαρμόζεται στο οικείο κράτος μέλος.

114 Από το σύνολο των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 44 έως 52 της οδηγίας 2006/48 και στα άρθρα 53 έως 62 της οδηγίας 2013/36 εφαρμόζονται στις αρχές στις οποίες το εθνικό δίκαιο έχει αναθέσει τον έλεγχο των πιστωτικών ιδρυμάτων.

115 Στην περίπτωση κατά την οποία η νομοθεσία κράτους μέλους αναθέτει σε εθνική αρχή όχι μόνο το καθήκον αυτό, αλλά και άλλα καθήκοντα που δεν εμπίπτουν στις οδηγίες 2006/48 ή 2013/36, οι προβλεπόμενες από τις οδηγίες αυτές υποχρεώσεις τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου και εμπιστευτικότητας δεν μπορούν να επιβάλλονται σε πληροφορίες που αποκτήθηκαν ή δημιουργήθηκαν κατά την άσκηση των άλλων αυτών καθηκόντων, διότι άλλως θα υφίστατο υπέρβαση του πεδίου της εναρμονίσεως που πραγματοποιήθηκε με τις εν λόγω οδηγίες.

116 Επομένως, πρώτον, οι κανόνες των άρθρων 44 έως 52 της οδηγίας 2006/48 και των άρθρων 53 έως 62 της οδηγίας 2013/36 έχουν εφαρμογή, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, μόνο στις πληροφορίες που λαμβάνονται ή δημιουργούνται κατά την άσκηση των ελεγκτικών καθηκόντων των πιστωτικών ιδρυμάτων.

117 Πλην όμως, το τέταρτο ερώτημα δεν αφορά τέτοιου είδους πληροφορίες, αλλά αποκλειστικώς και μόνον πληροφορίες οι οποίες συνελέγησαν ή δημιουργήθηκαν κατά την εφαρμογή μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, η οποία δεν εμπίπτει στην προληπτική εποπτεία που διέπεται από τις οδηγίες 2006/48 και 2013/36.

118 Έπειτα, δεύτερον, το άρθρο 33 της οδηγίας 2001/24 προβλέπει επίσης υποχρέωση τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου, παραπέμποντας στους κανόνες και στις προϋποθέσεις του άρθρου 30 της οδηγίας 2000/12.

119 Η παραπομπή αυτή πρέπει να νοηθεί, δυνάμει του άρθρου 158, παράγραφος 2, της οδηγίας 2006/48, σε συνδυασμό με τον πίνακα αντιστοιχίας που περιλαμβάνεται στο παράρτημα XIV της οδηγίας αυτής, και του άρθρου 163 της οδηγίας 2013/36, σε συνδυασμό με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος II της οδηγίας αυτής, ως αφορώσα τα άρθρα 44 έως 52 της οδηγίας 2006/48 και, στη συνέχεια, τα άρθρα 53 έως 61 της οδηγίας 2013/36, σε συνάρτηση με την κρίσιμη ημερομηνία.

120 Ωστόσο, από το γράμμα του άρθρου 33 της οδηγίας 2001/24 προκύπτει ότι αυτό επιβάλλει τον σεβασμό των υποχρεώσεων τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου και της εμπιστευτικότητας μόνο στα πρόσωπα που καλούνται να λάβουν ή να παράσχουν πληροφορίες στο πλαίσιο των διαδικασιών ενημερώσεως ή διαβουλεύσεως που προβλέπουν τα άρθρα 4, 5, 8, 9, 11 και 19 της οικείας οδηγίας.

121 Επιπλέον, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 6 της οδηγίας αυτής, σκοπός της είναι η θέσπιση ενός συστήματος αμοιβαίας αναγνωρίσεως των μέτρων εξυγιάνσεως, χωρίς να αποβλέπει στην εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας στον επίμαχο τομέα (αποφάσεις της 24ης Οκτωβρίου 2013, LBI, C-85/12, EU:C:2013:697, σκέψη 39, και της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 104).

122 Υπό τις συνθήκες αυτές, το άρθρο 33 της εν λόγω οδηγίας έχει την έννοια ότι δεν προβαίνει σε γενική εναρμόνιση των κανόνων περί επαγγελματικού απορρήτου και εμπιστευτικότητας που εφαρμόζονται στον τομέα της τραπεζικής εξυγιάνσεως, υπάγοντάς τους στους κανόνες που εφαρμόζονται στον τομέα της προληπτικής εποπτείας των τραπεζικών ιδρυμάτων, αλλά προβλέπει μόνο την εφαρμογή τέτοιων κανόνων στο πλαίσιο των διαδικασιών ενημερώσεως και διαβουλεύσεως μεταξύ αρμοδίων αρχών για τη διασφάλιση της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των μέτρων εξυγιάνσεως.

123 Ως εκ τούτου, το προμνημονευθέν άρθρο 33 δεν μπορεί να συνεπάγεται την εφαρμογή των κανόνων των άρθρων 44 έως 52 της οδηγίας 2006/48 και των άρθρων 53 έως 61 της οδηγίας 2013/36 σε πληροφορίες οι οποίες συνελέγησαν ή δημιουργήθηκαν κατά την εφαρμογή μέτρων εξυγιάνσεως και οι οποίες δεν αποτέλεσαν αντικείμενο διαδικασιών ενημερώσεως ή διαβουλεύσεως κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 2001/24.

124 Επομένως, στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 33 της οδηγίας 2001/24, τα άρθρα 44 έως 52 της οδηγίας 2006/48, καθώς και τα άρθρα 53 έως 62 της οδηγίας 2013/36 έχουν την έννοια ότι οι κανόνες των άρθρων αυτών δεν έχουν εφαρμογή σε πληροφορίες που συλλέγονται ή δημιουργούνται κατά την εφαρμογή μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, τα οποία δεν αποτέλεσαν αντικείμενο διαδικασιών ενημερώσεως ή διαβουλεύσεως που προβλέπουν τα άρθρα 4, 5, 8, 9, 11 και 19 της οικείας οδηγίας.

Επί του πέμπτου, του έκτου, του έβδομου και του όγδοου προδικαστικού ερωτήματος

125 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο πέμπτο, στο έκτο, στο έβδομο και στο όγδοο ερώτημα, δεδομένου ότι τα ερωτήματα αυτά υποβλήθηκαν από το αιτούν δικαστήριο σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

126 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου (αριθ. 4) για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι εθνική κεντρική τράπεζα ανήκουσα στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών ευθύνεται με ίδια κεφάλαια για τις ζημίες που υπέστησαν πρώην κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέσων τα οποία η εν λόγω τράπεζα διέγραψε κατ' εφαρμογήν μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 2001, για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων, που διέταξε η ίδια, όταν, στο πλαίσιο μεταγενέστερης ένδικης διαδικασίας, προκύπτει είτε ότι η επίμαχη διαγραφή δεν ήταν αναγκαία για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος είτε ότι οι εν λόγω πρώην κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέσων υπέστησαν, λόγω της προαναφερθείσας διαγραφής, ζημία μεγαλύτερη από εκείνη που θα είχαν υποστεί σε περίπτωση πτωχεύσεως του οικείου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, αρκεί η οικεία κεντρική τράπεζα να θεωρείται υπεύθυνη μόνον όταν η ίδια ή τα πρόσωπα τα οποία έχει εξουσιοδοτήσει να ενεργούν επ' ονόματί της ενήργησαν παραβαίνοντας σοβαρά την υποχρέωσή τους επιμελείας.**

2) **Το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 21.1 του πρωτοκόλλου (αριθ. 4) για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι εθνική κεντρική τράπεζα η οποία ανήκει στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών ευθύνεται με ίδια κεφάλαια, και εντός προκαθορισμένων ορίων, για τη ζημία που υπέστησαν πρώην κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέσων τα οποία η εν λόγω τράπεζα διέγραψε κατ' εφαρμογήν μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, που διέταξε η ίδια, με μόνες προϋποθέσεις:**

   – **αφενός, να είναι οι επίμαχοι πρώην κάτοχοι φυσικά πρόσωπα με ετήσιο εισόδημα χαμηλότερο από το όριο που καθορίζει η οικεία νομοθεσία και**

   – **αφετέρου, να παραιτηθούν οι επίμαχοι πρώην κάτοχοι από τη διεκδίκηση αποζημιώσεως για τις επίμαχες ζημίες μέσω άλλου ενδίκου βοηθήματος.**

3) **Το άρθρο 130 ΣΛΕΕ και το άρθρο 7 του πρωτοκόλλου (αριθ. 4) για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι κεντρική εθνική τράπεζα η οποία ανήκει στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών ευθύνεται για τις ζημίες που προκαλούνται από τη διαγραφή χρηματοπιστωτικών μέσων, κατ' εφαρμογήν μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, που διέταξε η ίδια, έως ποσού ικανού να επηρεάσει την ικανότητά της να εκπληρώσει αποτελεσματικά την αποστολή της και χρηματοδοτούμενου, κατά σειρά προτεραιότητας, από:**

   – **τη διάθεση σε ειδικά αποθεματικά του συνόλου των κερδών που πραγματοποιεί η εν λόγω κεντρική τράπεζα από συγκεκριμένη ημερομηνία και εξής·**

   – **παρακράτηση από τα γενικά αποθεματικά της ίδιας κεντρικής τράπεζας η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % των αποθεματικών αυτών, και**

– έντοκο δάνειο συναπτόμενο με το οικείο κράτος μέλος.

4) Το άρθρο 33 της οδηγίας 2001/24, τα άρθρα 44 έως 52 της οδηγίας 2006/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και τα άρθρα 53 έως 62 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ,

έχουν την έννοια ότι:

οι κανόνες των άρθρων αυτών δεν έχουν εφαρμογή σε πληροφορίες που συλλέγονται ή δημιουργούνται κατά την εφαρμογή μέτρων εξυγιάνσεως, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/24, τα οποία δεν αποτέλεσαν αντικείμενο διαδικασιών ενημερώσεως ή διαβουλεύσεως που προβλέπουν τα άρθρα 4, 5, 8, 9, 11 και 19 της τελευταίας ως άνω οδηγίας.

(υπογραφές)